

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Institutionen för husdjurens
miljö och hälsa

Lamm på bete – en gårdsstudie

Jordbruksverkets FoU-dagar i Skövde 20-21 september 2016

Annika Arnesson, Annelie Carlsson och Carl Helander

Projektet har finansierats med projektstöd från Jordbruksverket

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Bakgrund

- Lammens tillväxt på bete varierar
- Låg tillväxt medför
 - höga produktionskostnader
 - dåliga slaktresultat
 - låga avräkningspriser
 - dåligt utvecklade rekryteringsdjur
- Rekryteringsdjur som är för små
 - blir sent könsmogna – utspridd lamning
 - svårt att hävda sig gentemot större tackor
 - större risk för lamningsproblem och lägre mjölkproduktion, vilket medför sämre lammöverlevnad och lammtillväxt

Vad krävs för ett bättre produktionsresultat?

Betesplanering och hållbara rekryteringsdjur

Upplägg

- Åtta gårdar med betesbaserad lammproduktion
- ERFA-grupp: lantbrukare - rådgivare – forskare
- Producenternas målsättning - förbättringar

Genomförande

- Hösten 2012 till våren 2014
- Bakgrundsdata
- Betesplan
- Vägning och hullbedömning av tackor
- Vägning av lamm
- Betesmätning – provtagning
- Lantbrukarnas egna registreringar

Gårdsförutsättningar

Gård	Tackor	Ras	Betestyp	Eko/konv		
				Växtodling	Djuren	
	antal					
1	45, 45	Rya, korsningar (rya/dorset)	Åkerbete, Naturbete	Konv	Konv	
2	27	Texel	Åkerbete	Konv	Konv	
3	65	Korsningar (finull/dorset/texel)	Åkerbete	Eko ²	Konv	
4	36	Texel	Åkerbete	Eko ²	Eko ²	
5	90	Gotland + gotlandskorsningar	Åkerbete, Naturbete	Konv	Konv	
6	50	Finull	Åkerbete, Naturbete	Eko ²	Konv	
7	70	Gotland	Åkerbete, Naturbete	Konv	Konv	
8	30	Dorset	Åkerbete, Naturbete	Eko ¹	Eko ¹	

¹ EU-ekologiskt ² KRAV

Betesplan

- Tillväxtmål för att nå önskad vikt vid slakt
 - betesareal, betestyp
 - antal fållor
 - betesrotation
 - putsning
 - parasitkontroll, avmaskning
 - mönstring, lammvägningar och slaktmognadsbedömning

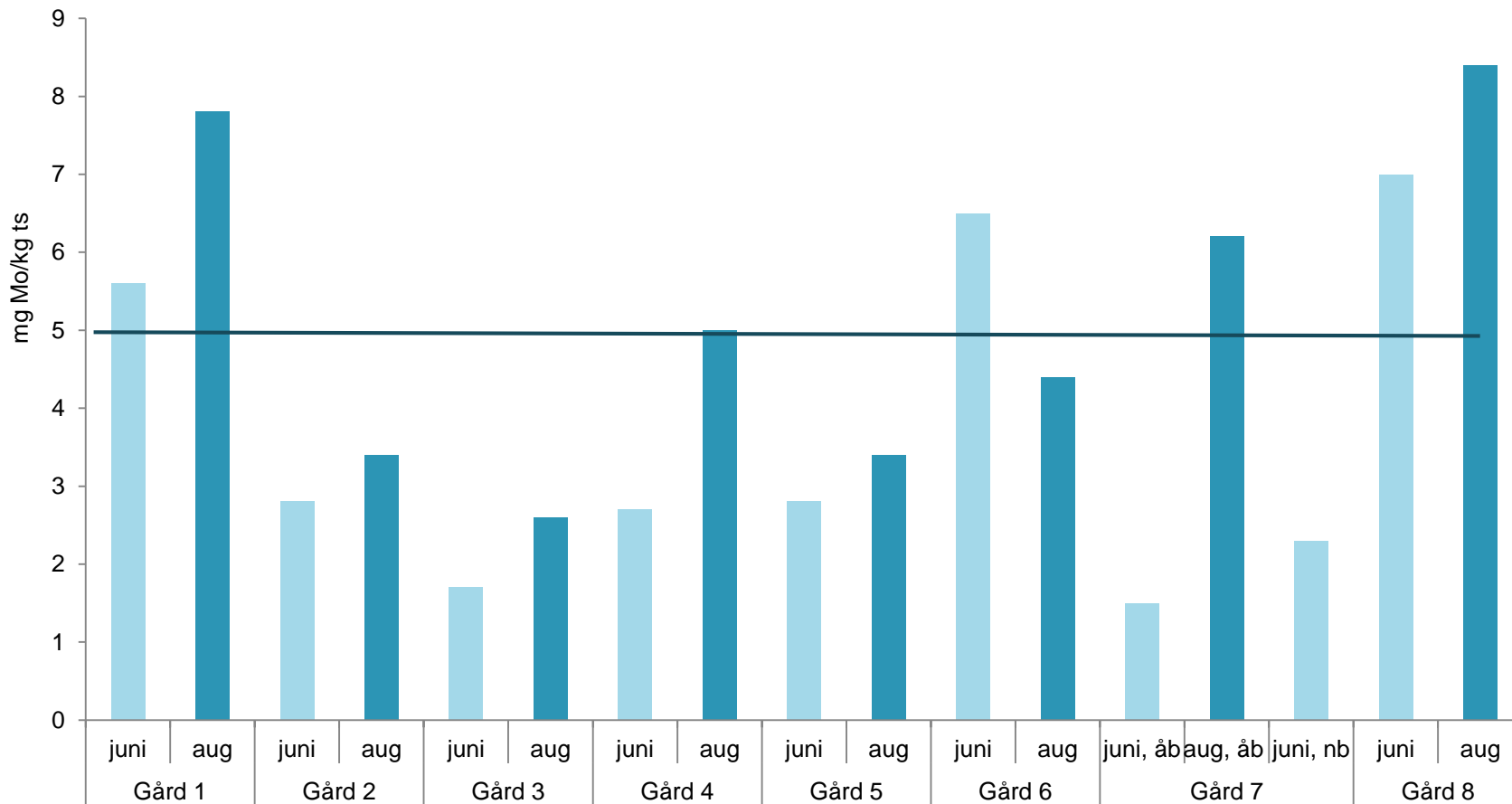

Betets höjd och näringsinnehåll

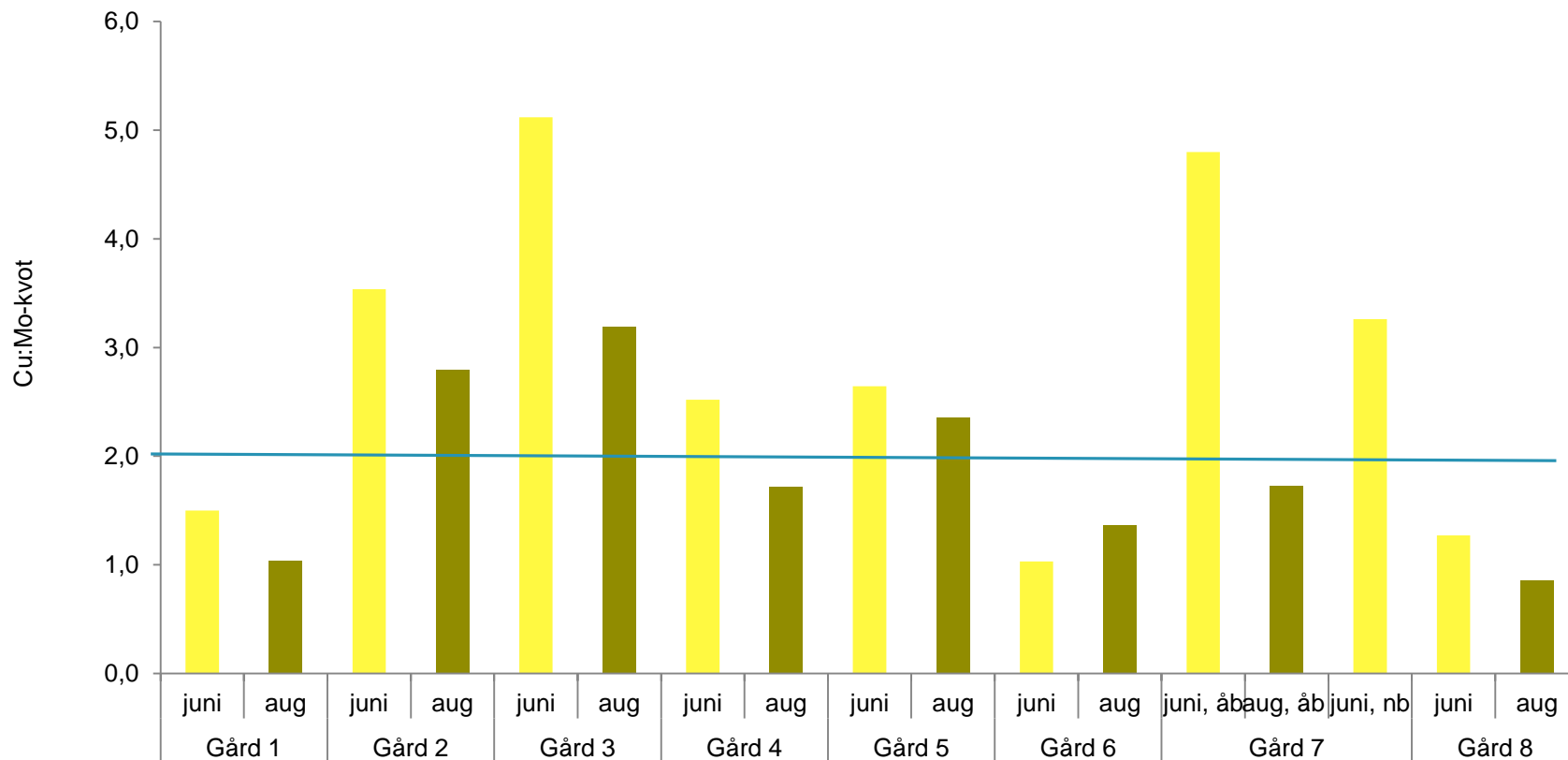
Månad	Höjd	Ts, %	Per kg ts		
	cm		g rp	MJ	g NDF
Maj	6,5	21	214	12,8	488
Juni	9,1	26	171	12,2	514
Juli	6,3	25	164	11,5	492
Augusti	8,0	24	190	11,9	487
September	7,8	28	155	11,2	466

Betesgräsets innehåll av molybden

Betesgräsets Cu/Mo-kvot

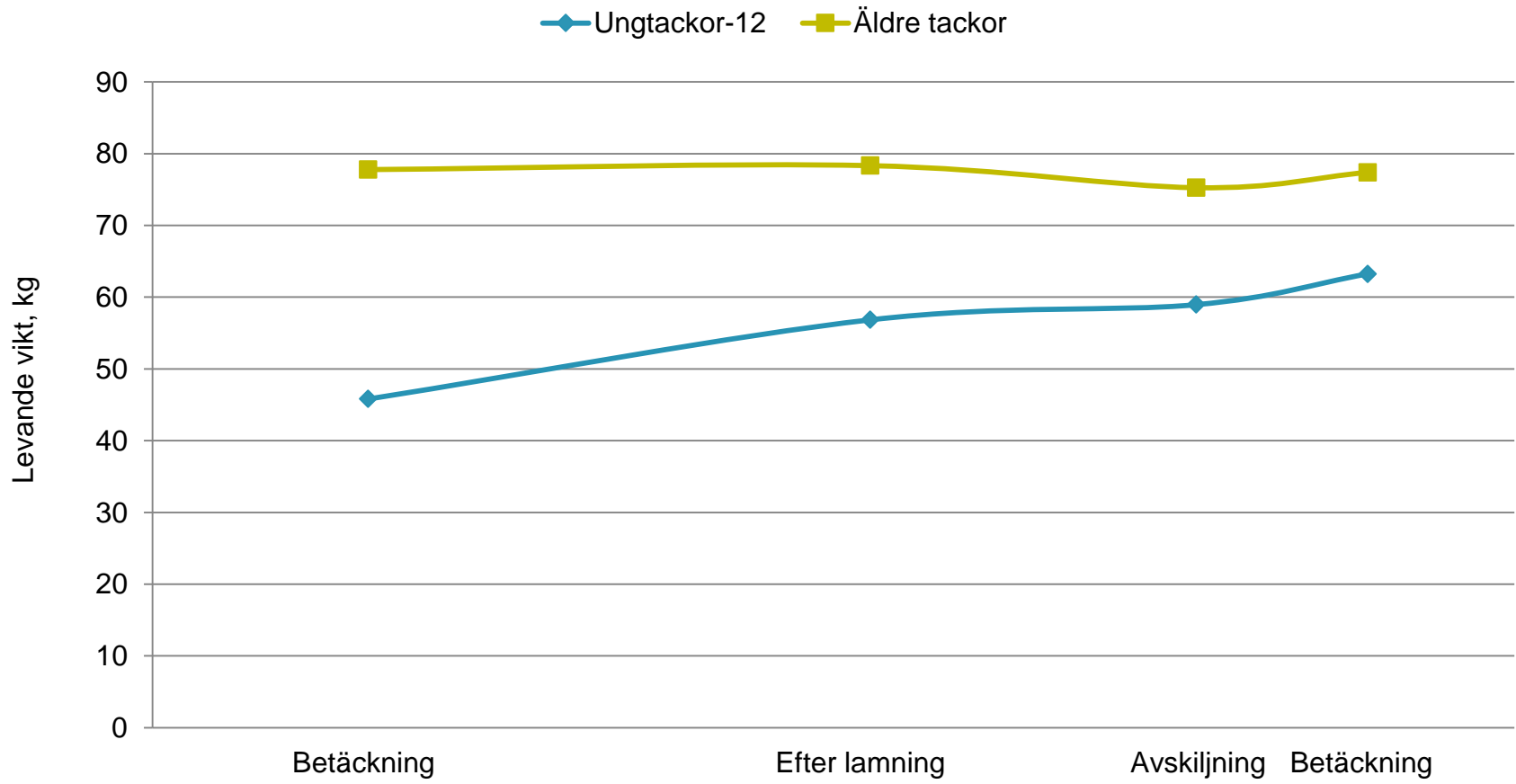
Betesfållor, avbetat – ny fålla

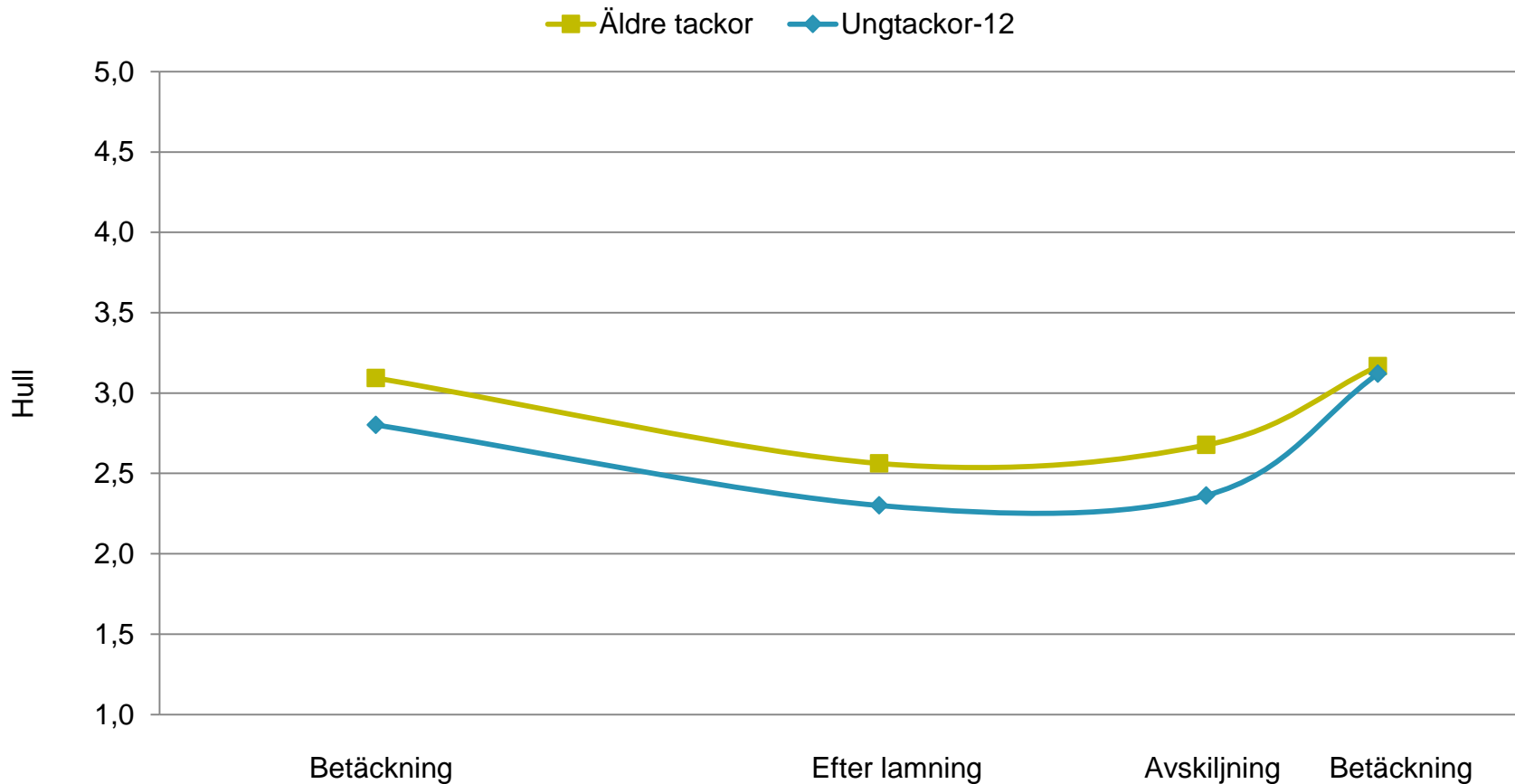
På väg till ny betesfålla

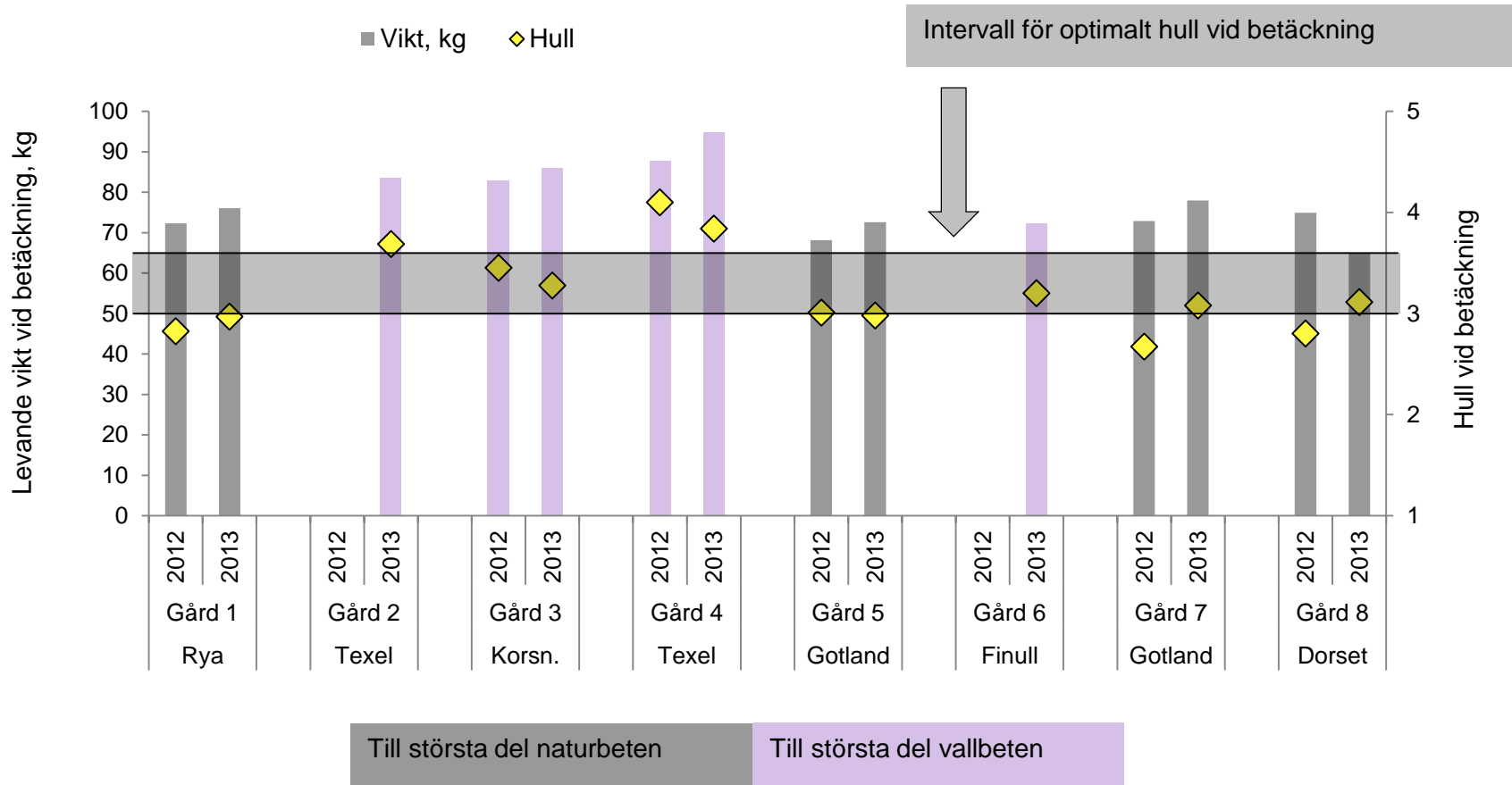
Tackornas vikt

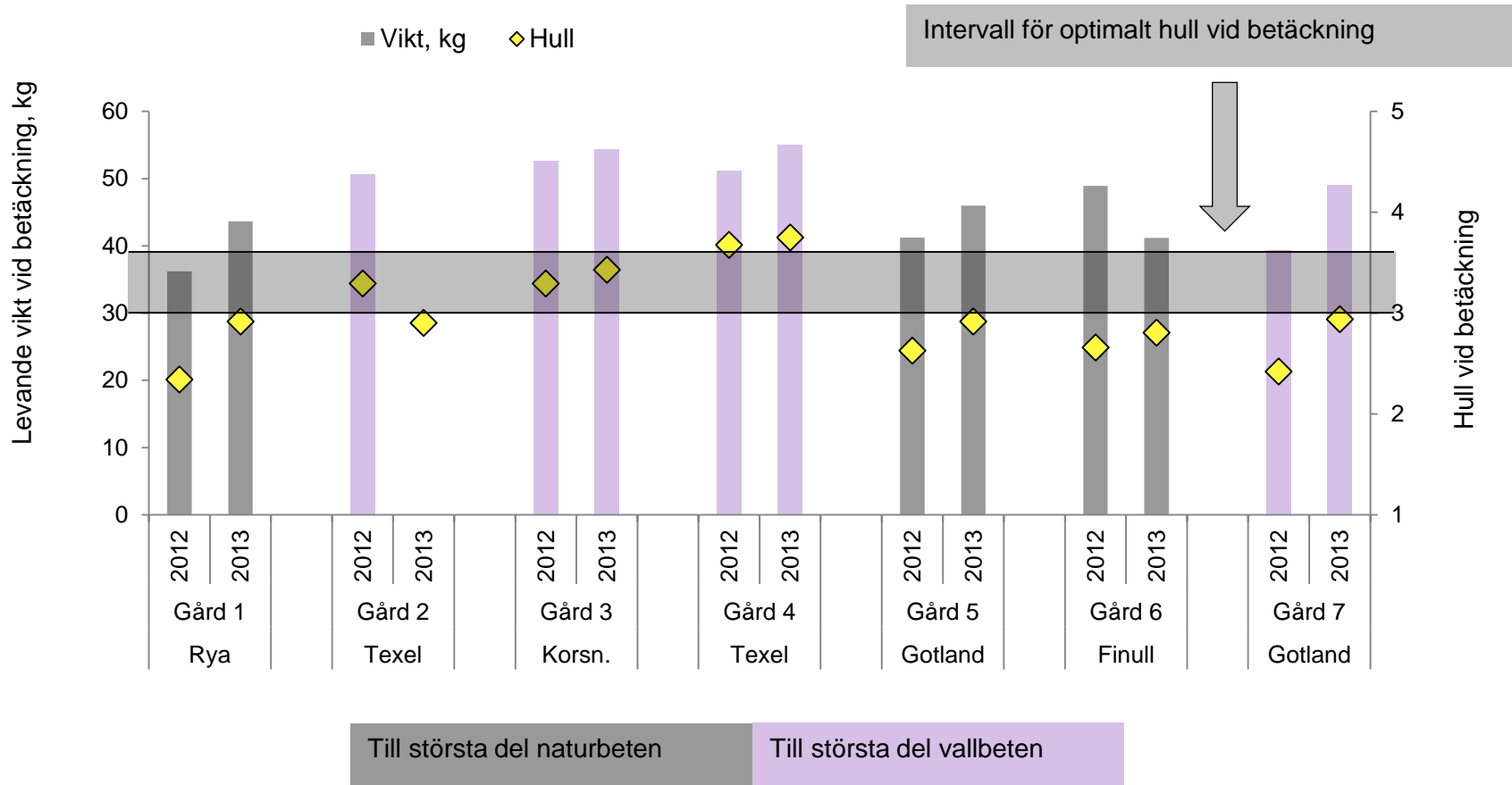
Tackornas hull

Äldre tackors vikt och hull vid betäckning

Ungtackors vikt och hull vid betäckning

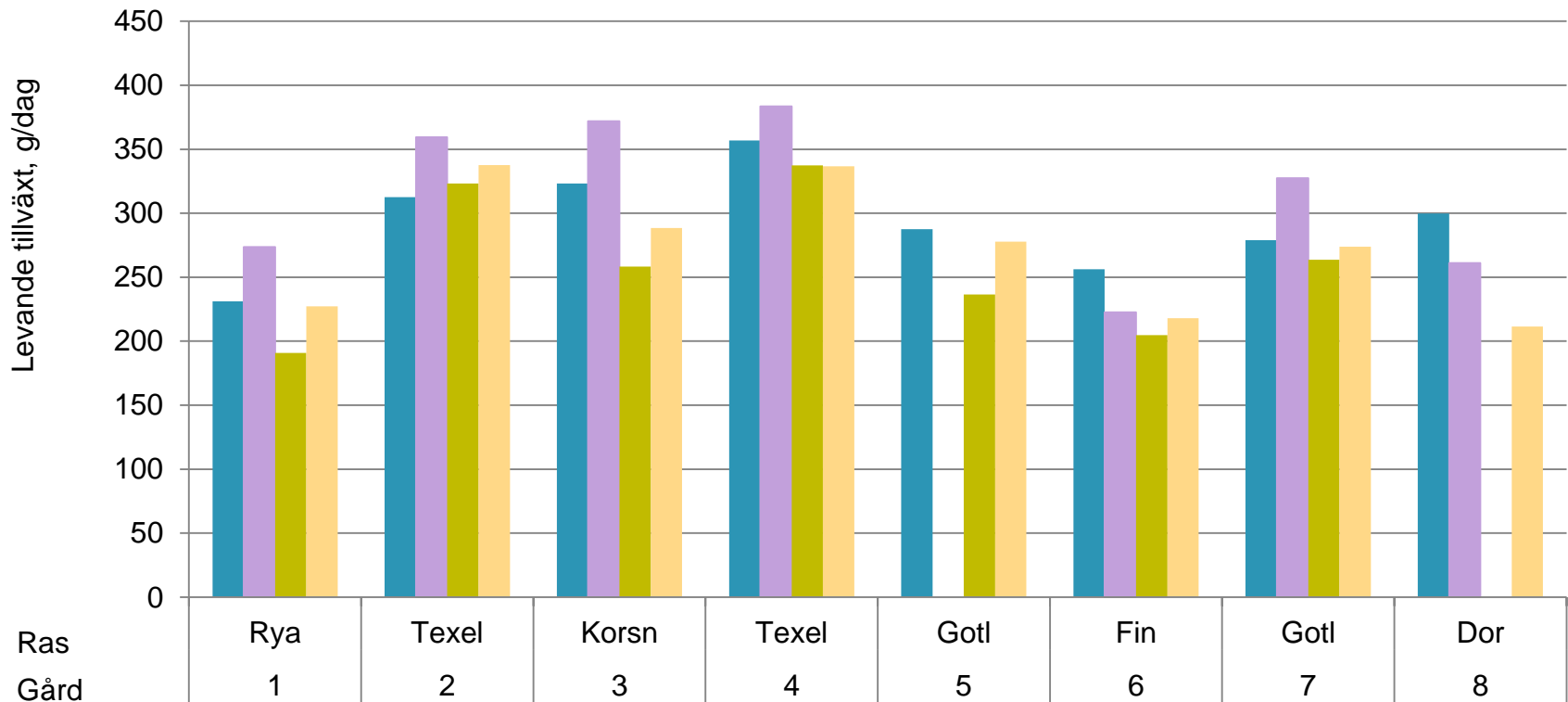
Produktionsresultat tackor

- Medelålder 2,9 (2,5-3,5)
- Bet. tackor 51 (21-73)
- Dräktighets % 97 (91-100)
- Lammdödlighet 7,5 %
- Födda lamm/tacka 2,07 (1,57-3,17)
- Uppfödda lamm/tacka 1,89 (1,48-2,52)
- Rekryterings % 25-30

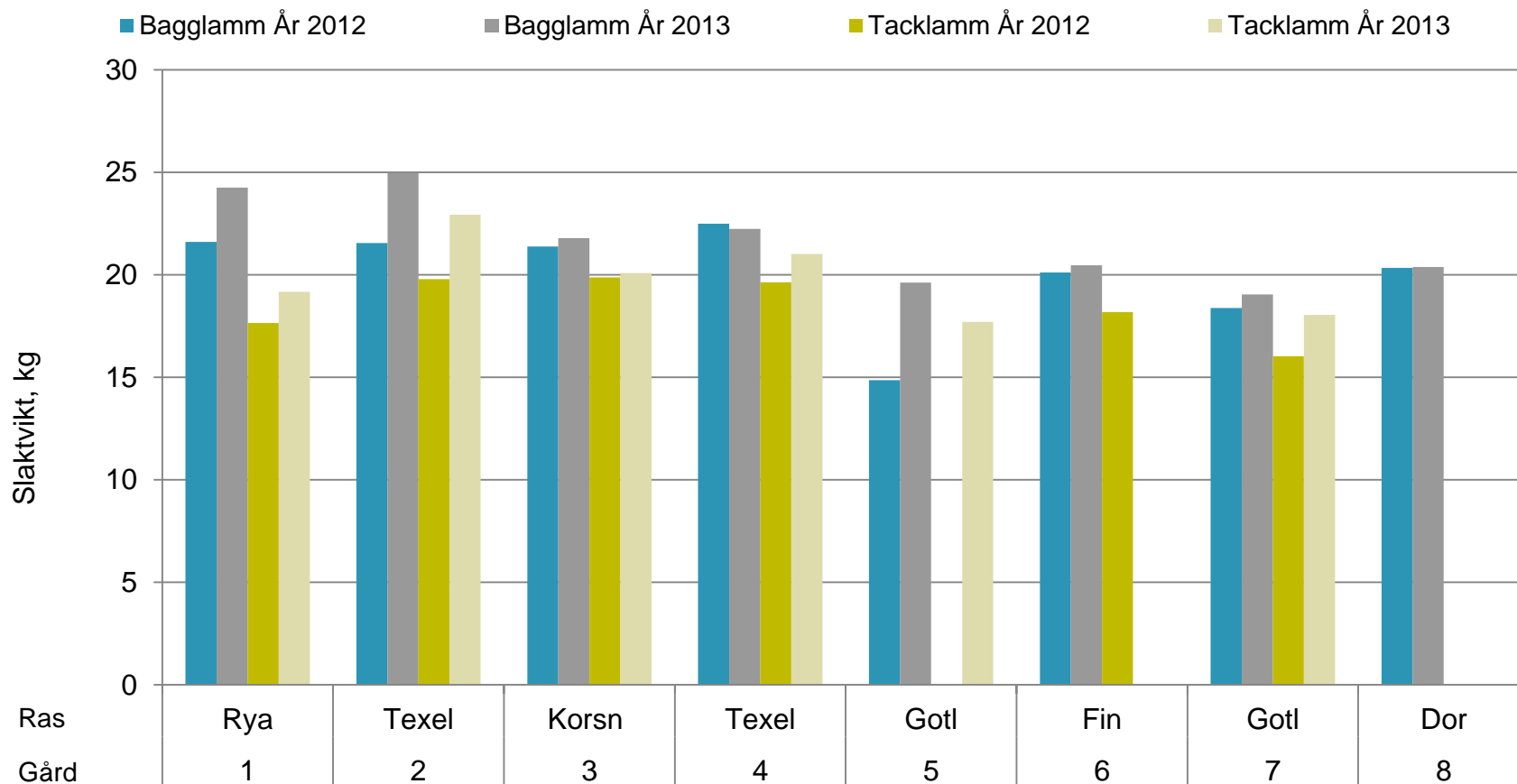

Lammens 110-dagarstillväxt, 2013

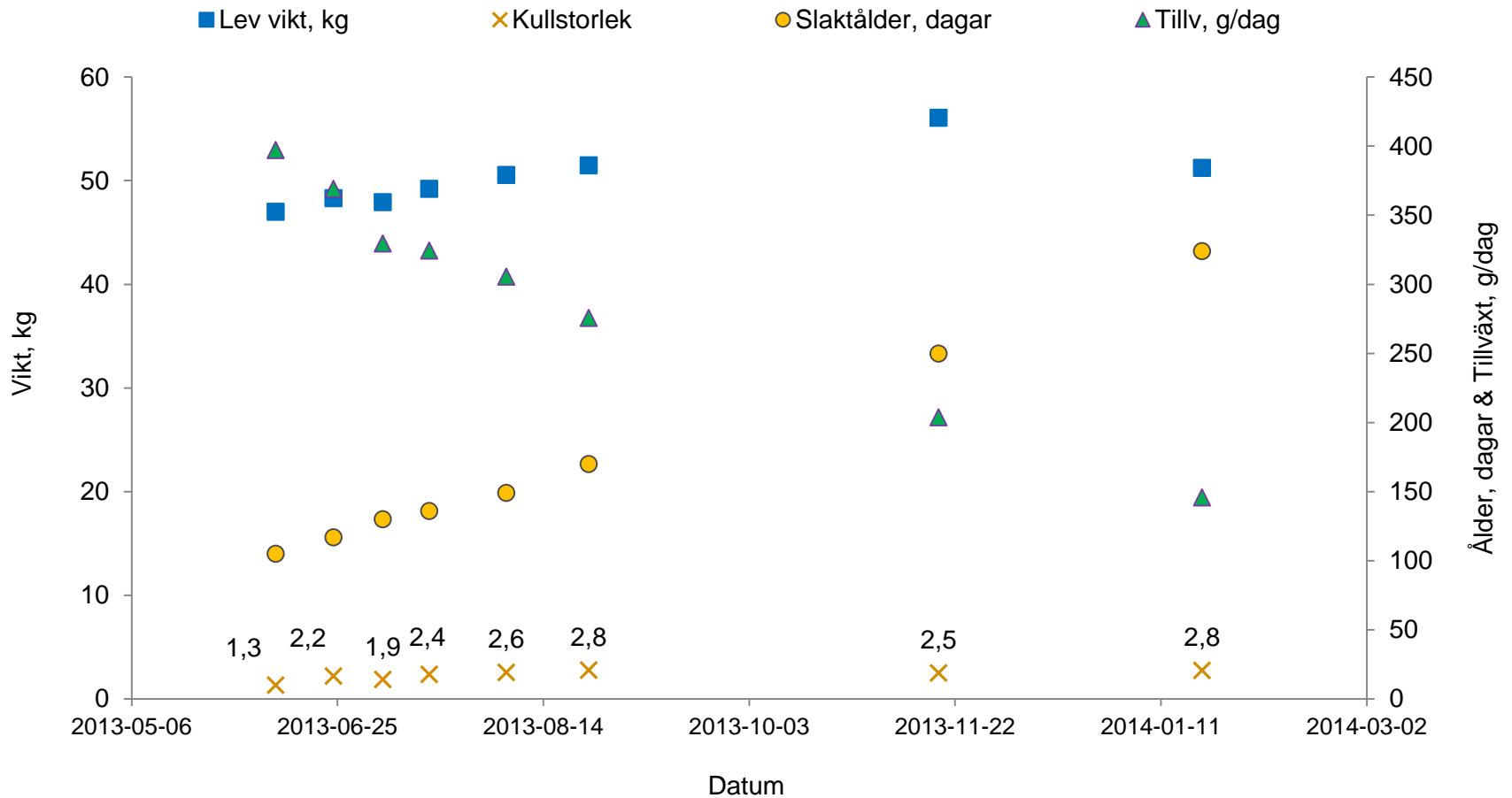
■ Slaktbagglamm ■ Livbagglamm ■ Slakttacklamm ■ Livtacklamm

Lammens slaktvikt

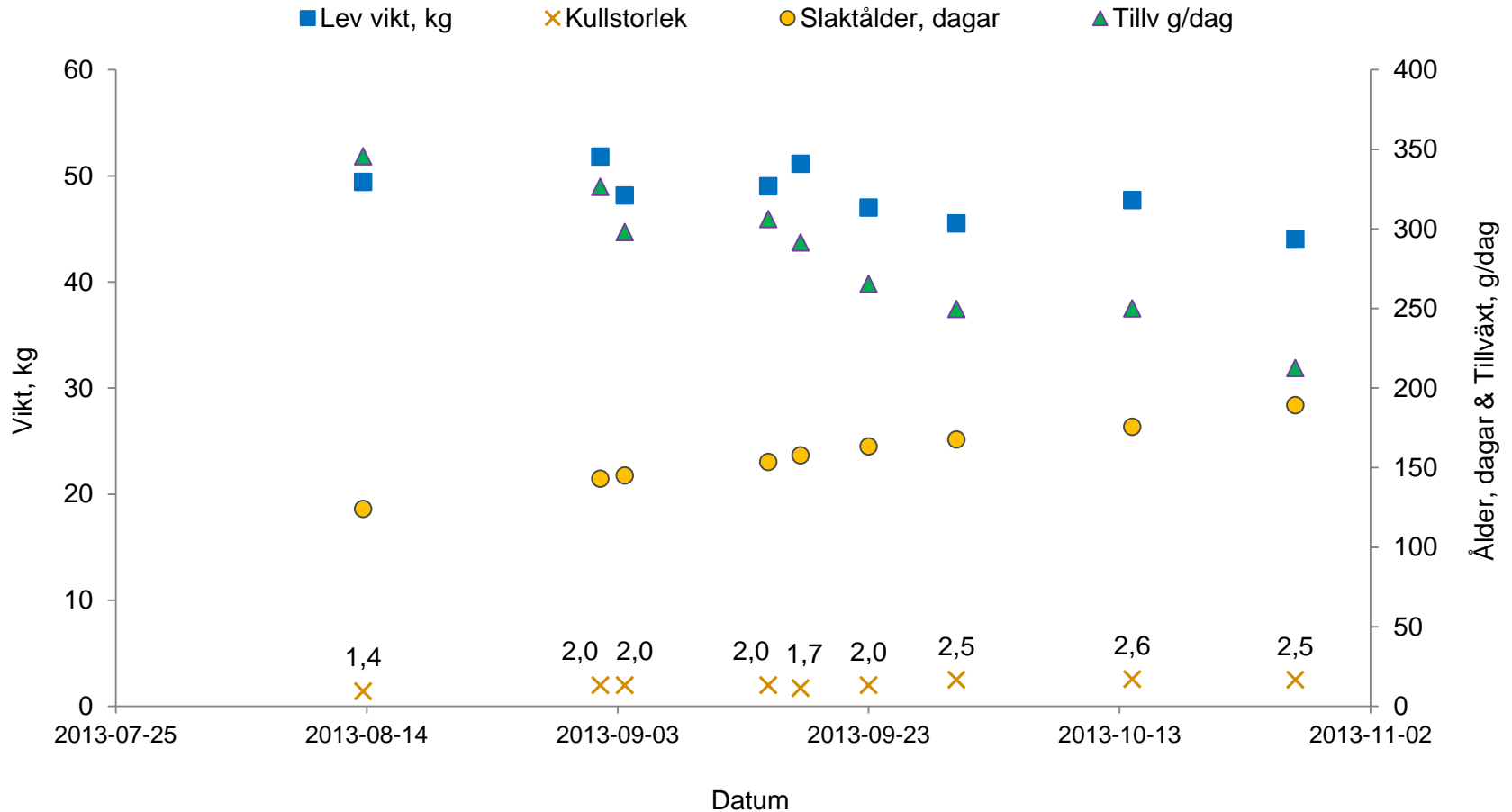

Kullstorlekens betydelse för tillväxt

Lammens levande vikt vid slakt, slaktålder och daglig tillväxt uppdelat för varje slaktskick för bagglamm på gård 3. Kullstorleken anges vid varje skick i figuren.

Kullstorlekns betydelse för tillväxt

Lammens levande vikt vid slakt, slaktålder och daglig tillväxt uppdelat för varje slaktskick för bagglamm på gård 7. Kullstorleken anges vid varje skick i figuren.

Ungtackor födda 2012 och 2013, antal, vikt och hull vid betäckning och efter lamning, ungtackans vikt i % av vuxenvikten samt dräktighetsprocent

2012		Vid betäckning				Efter lamning	
Gård	Ras	Vikt, kg	Vikt, % av vuxenvikt	Hull	Dräktighet %	Vikt, kg	Hull
1	Rya	36	50	2,3	82	51	2,0
3	Korsning	53	63	3,3	100	67	2,2
4	Texel	51	58	3,7	85	65	2,9
5	Gotland	40	59	2,7	83	54	2,2
6	Finull	49	56	2,7	79	60	2,4
7	Gotland	39	54	2,4	86	48	2,1
Medel		45	57	2,9	86	57	2,3

2013		Vid betäckning				Efter lamning	
Gård	Ras	Vikt, kg	Vikt, % av vuxenvikt	Hull	Dräktighet, %	Vikt, kg	Hull
1	Rya	43	56	2,9	100	-	2,5
3	Korsning	55	63	3,4	100	70	2,4
4	Texel	55	58	3,8	91	-	2,9
5	Gotland	45	63	2,8	94	66	2,7
6	Finull	41	57	2,8	92	65	2,8
7	Gotland	49	63	2,9	75	56	2,4
Medel		48	60	3,1	92	64	2,6

Antal lamm per tacka, födelsevikt, mönstringsvikt och daglig tillväxt för lamm efter ungtackor födda 2012 och 2013

2013 Gård	Ras	Antal lamm/ bet. tacka	Antal lamm/ lamm.tacka	Födelsevikt kg	Mönstringsvikt kg	Tillväxt g/dag
1	Rya	1,18	1,44	3,48	30,9	210
3	Korsning	1,78	1,78	4,50	33,2	303
4	Texel	0,85	1,00	4,86	38,3	378
5	Gotland	1,25	1,58	3,55	27,0	197
6	Finull	1,50	1,89	3,54	31,8	232
7	Gotland	1,05	1,30	3,88	30,6	266
Medel		1,25	1,52	3,98	31,3	267

2014 Gård	Ras	Antal lamm/ bet. tacka	Antal lamm/ lamm.tacka	Födelsevikt kg	Mönstringsvikt kg	Tillväxt g/dag
1	Rya	1,56	1,56	2,83	25,6	179
3	Korsning	1,75	1,75	4,58	32,0	300
4	Texel	0,83	0,91	4,10	29,2	293
5	Gotland	1,56	1,67	3,65	32,3	121
6	Finull	1,59	1,69	3,02	28,4	226
7	Gotland	1,15	1,53	4,05	35,2	266
Medel		1,41	1,52	3,71	30,4	230

Identifierade framgångsfaktorer

- Vägning och hullbedömning av tackor vid betäckning, installning och betessläpp
- Gruppering på stall under dräktighet och under digivning
- Ensilage av god kvalitet kompletterat med anpassad kraftfodergiva
- Parasitkontroll och avmaskning
- Betesplanering med rotationsbete, putsning av beten och tillskottsutfodring vid behov
- Anpassad betesareal och optimal beteshöjd/betesbeläggning
- Kontinuerlig vägning av lamm på bete
- Mönstring och aktivt urval av rekryteringsdjur
- Speciell betesgrupp för livlammen från avvänjning fram till installning

Slutsatser

- Mineralanalys i vall och bete - för rätt mineralfoder, Mo/Cu
- Endast rya-, finull- och korsningstackor uppnådde två uppfödda lamm per tacka
- Lammproducenter med uttalat tillväxtmål och en strategi uppfyller oftast sina mål även vid varierande väderförhållanden
- Slaktåldern påverkar slaktutbytet och är betydelsefullt för lönsamheten
- Kullstorleken påverkar lammens slaktålder
- Parasitkontroll med träckprovtagning är en av de viktigaste parametrarna i betesbaserad lammproduktion

Tack för visat intresse!

